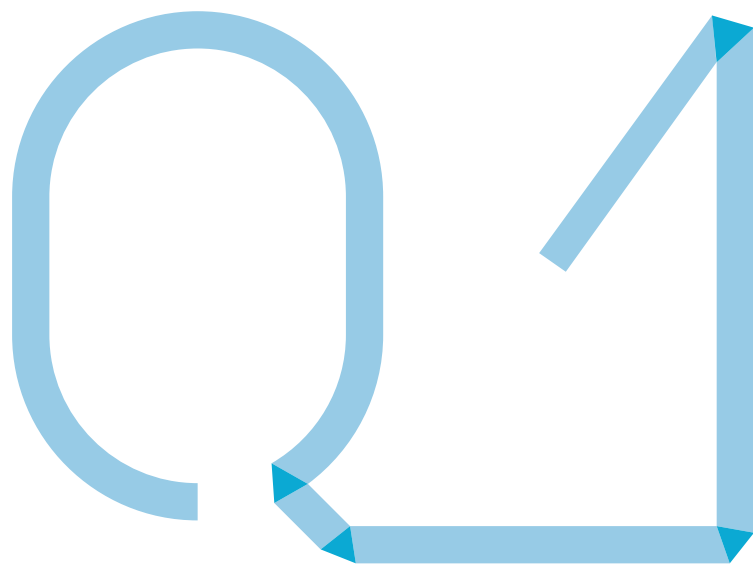

Kwartaalbericht 2018

ING CDC Pensioenfonds communiceert over de resultaten van Q1

Als je werkt bij ING voert ING CDC Pensioenfonds vanaf 1 januari 2014* jouw huidige pensioenregeling uit. Samen met je werkgever leg je maandelijks premie in om de pensioenopbouw, op basis van het middelloonstelsel, mogelijk te maken. De pensioenopbouw en de toekomstige toeslagen zijn voorwaardelijk, afhankelijk van de financiële situatie van het fonds. Wil je meer weten? Klik dan door naar de resultaten rondom [de financiële positie](#), [de beleggingen](#), [de communicatie](#) en [de governance](#) in Q1 van 2018.

Wil je voorgaande kwartaalberichten bekijken? Klik dan [hier](#). Wil je checken wat een bepaald begrip, zoals dekkingsgraad of matching portefeuille, inhoudt? Je vindt ze terug in onze [begrippenlijst](#).

*Werkte je voor die datum bij ING, dan heb je ook pensioen opgebouwd bij [Pensioenfonds ING](#).

Stijgende beleidsdekkingsgraad en herstelplan geactualiseerd

Een dekkingsgraad van 100% betekent dat het fonds op dat moment precies genoeg vermogen heeft om alle toekomstige verplichtingen na te komen. Is de dekkingsgraad hoger, dan beschikt het fonds over financiële buffers. Deze dienen om schommelingen in de waarde van de beleggingen en de verplichtingen op te vangen, en voor toeslagverlening. De dekkingsgraad schommelt onder andere omdat de waarde van de beleggingen en van de pensioenverplichtingen meebeweegt met de beurskoersen en de rentestand.

Wanneer is er een reservetekort?

Om te beoordelen of er sprake is van een reservetekort, gebruikt het fonds de beleidsdekkingsgraad. Dat is het gemiddelde van de dekkingsgraden over de laatste 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad moet aan een voorgeschreven niveau (het vereist eigen vermogen) voldoen dat per pensioenfonds kan verschillen en ieder kwartaal opnieuw wordt berekend. Bij ING CDC Pensioenfonds is de wettelijk vereiste beleidsdekkingsgraad 120% per 31 december 2017. De beleidsdekkingsgraad is lager dan het vereiste niveau, waardoor er sprake is van een reservetekort.

Zolang er sprake is van een reservetekort, moet een fonds elk jaar zijn herstelplan actualiseren. In het eerste kwartaal van 2018 is het herstelplan van ING CDC Pensioenfonds geactualiseerd. De conclusie is dat aanvullende maatregelen niet nodig zijn, omdat naar verwachting het fonds binnen maximaal 10 jaar een dekkingsgraad bereikt die hoger is dan de vereiste dekkingsgraad.

Wanneer is toeslagverlening mogelijk?

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan 110% mag het fonds geen toeslagen verlenen. Is de beleidsdekkingsgraad hoger dan 110% dan mag het fonds in principe toeslagen verlenen voor zover dit mogelijk is op basis van de omvang van de reserves op dat moment. Dit heet toekomstbestendig indexeren. Op 1 januari 2018 is een toeslag van 0,07% toegekend. In het vierde kwartaal van 2018 zal het bestuur besluiten of er toeslagen worden verleend over 2018.

Klik op grafiek voor grotere weergave

Reservetekort daalt in Q1 2018 verder

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2017 bedroeg 117%. Dit is een stijging ten opzichte van de beleidsdekkingsgraad aan het einde van Q4 2017, die toen 114% bedroeg. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraden van de laatste 12 maanden. Mede omdat de dekkingsgraad in Q1 2018 hoger was dan die in Q1 2017, is de beleidsdekkingsgraad dit kwartaal gestegen. Voor het lopende herstelplan heeft dit geen gevolgen.

Ontwikkeling dekkingsgraden

De ontwikkeling van het pensioenvermogen en de pensioenverplichtingen gedurende de laatste vier kwartalen was als volgt:

in € miljoen	Einde Q1 2018	Einde Q4 2017*	Einde Q3 2017	Einde Q2 2017
Pensioenvermogen	1.369	1.295	1.181	1.083
Pensioenverplichtingen	1.170	1.101	999	949
Dekkingsgraad	117%	118%	118%	114%
Beleidsdekkingsgraad	117%	114%	111%	107%

*Cijfers conform jaarrekening

Uit het overzicht blijkt dat de dekkingsgraad in het eerste kwartaal van 2018 licht daalde. Dit waren de oorzaken (zie voor meer informatie over het rendement het hoofdstuk beleggingen).

- ▶ De rente daalde licht, waardoor de marktwaarde van de pensioenverplichtingen toenam.
- ▶ Door de gedaalde rente werd een positief beleggingsrendement behaald op de vastrentende waarden.
- ▶ Er werd een negatief resultaat behaald op de zakelijke waarden.

Door deze ontwikkelingen daalde de dekkingsgraad per saldo ten opzichte van het voorgaande kwartaal met ongeveer 1%-punt. De beleidsdekkingsgraad is wel gestegen, omdat dat een gemiddelde is. Aangezien de lage dekkingsgraad van maart 2017 (110%) werd ingeruild voor de hogere dekkingsgraad van maart 2018 (117%), was het effect op de beleidsdekkingsgraad naar verhouding groot (per saldo plus 3%).

Conclusie

De gedaalde rente heeft een grotere invloed gehad op de stijging van de pensioenverplichtingen dan op de obligatieportefeuille. Daarnaast werd een negatief beleggingsrendement gehaald op de zakelijke waarden. Per saldo daalde de dekkingsgraad in het eerste kwartaal van 2018 naar ongeveer 117%. De beleidsdekkingsgraad steeg 3% van 114% naar 117%. Het herstelplan is geactualiseerd. Er zijn geen aanvullende maatregelen nodig.

Aandelenmarkten presteren positief

De beleggingen van ING CDC Pensioenfondsen zijn onderverdeeld in twee portefeuilles.

Matching portefeuille	Return portefeuille
<p>Deze portefeuille heeft als primair doel om de (nominale) pensioenverplichtingen te financieren.</p> <p>In de matching portefeuille wordt hoofdzakelijk belegd in Europese staatsobligaties van een hoge kwaliteit die zodanig worden gekozen dat de geldstromen van de obligaties en de pensioenuitkeringen voor een belangrijk deel met elkaar samenvallen ('matchen').</p> <p>De omvang van de matching portefeuille bedraagt per 31 maart 2018 circa 61% van het belegd vermogen van ING CDC Pensioenfondsen, vrijwel in lijn met de strategische allocatie.</p>	<p>Deze portefeuille heeft als primair doel om (op termijn) voldoende rendement te creëren om toeslagverlening mogelijk te maken.</p> <p>In de return portefeuille wordt gezocht naar een hoger rendement door te beleggen in aandelen en onroerend goed.</p> <p>De omvang van de return portefeuille bedraagt per 31 maart 2018 circa 39% van het belegd vermogen van ING CDC Pensioenfondsen, vrijwel in lijn met de strategische allocatie.</p>

Ontwikkelingen op de financiële markten

Het eerste kwartaal van 2018 werd gekenmerkt door meer onrust op de financiële markten vergeleken met het afgelopen jaar. Dit kwam ook tot uiting in de koersen op de aandelenmarkten van de ontwikkelde markten die het kwartaal sterk begonnen maar uiteindelijk negatief afsloten. Europa en Japan waren de negatieve uitschieters met ongeveer 4% verlies. De Verenigde Staten, geholpen door een zwakker wordende dollar, konden het verlies beperkt houden tot een half procent. De opkomende markten konden het kwartaal afsluiten met een licht positief resultaat.

Het kwartaal werd voortvarend gestart met stijgende aandelenkoersen naar aanleiding van goede macro-economische en bedrijfscijfers. Europa wist het hoogste consumentenvertrouwen ooit te noteren en de enquêtes onder inkoopmanagers bleven (zeer) positieve waarden tonen. Later kwam echter het besef dat bij dergelijke cijfers mogelijk hogere rentes en inflatie horen wat zorgde voor een negatieve impact op het sentiment. Ondanks dat de loongroei hoger was dan verwacht en sterke werkgelegenheidscijfers begin februari voor de Verenigde Staten, daalden de aandelen- en (in mindere mate) obligatiekoersen wereldwijd uit angst voor inflatie. De neerwaartse beweging ging gepaard met een toename van de volatiliteit (VIX).

Er speelde een dreigende handelsoorlog tussen de Verenigde Staten en China en de mogelijke implementatie van importheffingen op staal en aluminium. Verschillende handelspartners van de VS werden (tijdelijk) vrijgesteld van deze heffingen. China niet, wat weer leidde tot een (vicieuze) cirkel van aankondigingen van tegenmaatregelen tussen beide landen. Daarbij beschuldigde Trump China van diefstal van Amerikaanse patenten.

Ondanks de dreiging liet de Amerikaanse economie positieve (macro-)economische cijfers zien, waaronder een toegenomen consumentenvertrouwen, meer werkgelegenheid, lagere werkloosheid, een groei van de arbeidsmarkt en een hogere inkoopmanagersindex. De Amerikaanse centrale bank president Powell bevestigde dit beeld tijdens zijn eerste renteverhoging naar 1,50% tot 1,75%. In Europa daarentegen lieten de inkoopmanagersindices een verzwakking van de economische groei (ten opzichte van het laatste kwartaal van 2017) zien. Desondanks bevinden deze indices zich op een hoog niveau. In deze onrustige markten verloren met name technologie-aandelen terrein, waarbij het datalekschandaal bij Facebook beleggers deed vrezen voor een mogelijke regulering.

De rente daalde in het eerste kwartaal waardoor de obligatieportefeuille een positief rendement wist te behalen van 2%. De totale aandelenportefeuille (ontwikkelde en opkomende markten) behaalde een rendement van -3% (in euro). Binnen de categorie vastgoed daalde het beursgenoteerd vastgoed met ruim 6% en de Nederlandse woningen en winkels eindigden ook dit kwartaal weer positief met een rendement van respectievelijk 3% en 2%. Door de hogere weging van Nederlandse woningen en winkels ten opzichte van het beursgenoteerd vastgoed behaalde de categorie op totaal niveau een beperkt positief rendement.

De beperkt gedaalde rente in combinatie met gedaalde aandelenkoersen zorgden voor een negatieve ontwikkeling van de dekkingsgraad. De combinatie van deze ontwikkelingen zorgden ervoor dat de dekkingsgraad van 118% afnam naar 117% (zie voor meer informatie het hoofdstuk financiële positie).

Benchmark

ING CDC Pensioenfondsen beoordeelt de beleggingsrendementen door deze te vergelijken met een benchmark die is afgeleid van het strategisch beleggingsbeleid. Een benchmark is een meetlat om de prestaties van de beleggingsportefeuille te evalueren op de langere termijn. Het totaal rendement is een gewogen gemiddelde van het rendement van de matching portefeuille en de return portefeuille. Omdat valutakoersen een grote rol spelen bij de buitenlandse beleggingen in de return portefeuille, dekt het fonds de niet-euro valutaschommelingen voor een belangrijk deel af. Het resultaat van deze valuta-afdekking wordt bij het totaal rendement geteld.

	Beleggingsportefeuille ING CDC Pensioenfondsen Q1 2018	Benchmark Q1 2018	Beleggingsportefeuille ING CDC Pensioenfondsen 2018	Benchmark 2018
Matching portefeuille	+1,9%	+0,7%	+1,9%	+0,7%
Return portefeuille	-2,2%	-2,5%	-2,2%	-2,5%
Valuta-afdekking	+0,1%	+0,1%	+0,1%	+0,1%
Totaal rendement*	+0,3%	-0,5%	+0,3%	-0,1%

*Het totaal rendement is gebaseerd op de gewogen gemiddelden van de matching portefeuille, return portefeuille en valuta-afdekking.

In het eerste kwartaal van 2018 heeft ING CDC Pensioenfondsen met de matching portefeuille een rendement behaald van circa +1,9%. De return portefeuille behaalde een rendement van circa -2,2%. De valuta-afdekking had een positieve invloed op de portefeuille van +0,1%. Het gewogen totaal rendement op de beleggingen van ING CDC Pensioenfondsen was +0,3%.

In gesprek met medewerkers over hun pensioen

Het jaar startte met een toeslagbesluit, gevolgd door de wintereditie van de Special en de organisatie van workshops voor boventallige medewerkers van ING.

Toeslagbesluit

In het eerste kwartaal besloot het bestuur van ING CDC Pensioenfondsen een gedeeltelijke toeslag te verlenen van 0,07%. Medewerkers, voormalige medewerkers en pensioengerechtigden ontvingen digitaal of per post een persoonlijke brief over dit besluit.

Wintereditie van Special

In een [Special](#) interview gaf bestuurder Eline Lundgren aan dat ING CDC Pensioenfondsen geruster in de toekomst kan kijken met een stijgende dekkinggraad. In dezelfde editie kwamen ook onderwerpen als de eigen bijdrage in 2018, het terugvloeden van het bijzonder partnerpensioen en het nabestaandenpensioen aan bod.

Workshops voor boventalligen

Vanaf februari is ING CDC Pensioenfondsen, samen met Pensioenfondsen ING en de werkgever, gestart met het organiseren van workshops voor ING medewerkers die boventallig zijn. Tijdens de workshop komen onderwerpen als de pensioenregeling(en) en de gevolgen van uitdiensttreding en de Pensioenplanner aan bod. Aan het einde kennen de deelnemers de basisbegrippen, weten ze welke acties ze moeten ondernemen en kunnen ze zelfstandig berekeningen maken met de Pensioenplanner. De belangstelling is dermate groot, dat het fonds heeft besloten de workshops ook in de tweede helft van 2018 voort te zetten.

Ontwikkeling deelnemersbestand

In het eerste kwartaal heeft het deelnemersbestand zich als volgt ontwikkeld:

	Q1 2018			Q4 2017			Q3 2017			Q2 2017		
	man	vrouw	in %	man	vrouw	in %	man	vrouw	in %	man	vrouw	in %
Werkt bij ING	8.816	4.953	67,8%	8.944	5.051	69,9%	8.837	5.018	70,7%	8.826	5.022	71,7%
Werkt niet meer bij ING	3.687	2.477	30,3%	3.403	2.278	28,4%	3.268	2.178	27,8%	3.101	2.072	26,8%
Met pensioen	178	85	1,3%	157	78	1,2%	138	72	1,1%	121	68	1,0%
Arbeidsongeschikt	53	63	0,6%	47	62	0,5%	42	55	0,5%	38	53	0,5%
Totaal	12.734	7.578	100%	12.551	7.469	100,0%	12.285	7.323	100,0%	12.086	7.215	100%
Totaal man/wrouw	20.312			20.020			19.608			19.301		

Bestuur neemt toeslagbesluit

In het eerste kwartaal heeft het bestuur een toeslagbesluit genomen en gecommuniceerd. Verder is een nieuwe directeur van het bestuursbureau aangesteld.

Toeslagverlening

Het fonds streeft er naar jaarlijks de pensioenen te verhogen op basis van de prijsontwikkeling. Op basis van de beleidsdekkingsgraad per eind september 2017 kon over 2017 een toeslag worden verleend van 0,07%. Klik [hier](#) voor het nieuwsbericht.

Pensioenrichtleeftijd

Per 1 januari 2018 is de pensioenrichtleeftijd gehandhaafd op 67 jaar. Het opbouwpercentage is verlaagd van 1,875% naar 1,738%.

Nieuwe directeur

Per 15 januari 2018 is Sebastiaan van den Dries benoemd als directeur van het bestuursbureau van ING CDC Pensioenfonds. Lees [hier](#) het nieuwsbericht.

Disclaimer

Dit kwartaalbericht is op zorgvuldige wijze tot stand gekomen. In het jaarverslag over 2018 worden de definitieve cijfers gepubliceerd. Aan dit bericht kunnen geen rechten worden ontleend.